

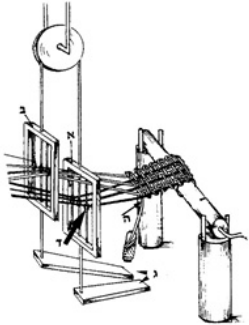
ל"ט מלאכות שבת - א

תוכן המלאכות שנתבאר במשנה וברמב"ם ובשוע"ר

משנה שבת עג, א

אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:

- הזורע והחורש והקוצר והמעמר והדש והזורח הבורר הטוחן והמרקד והלש והאופה.
- הגוזז את הצמר המלבנו והמנפצו והצובעו והטווה והמיסך והעושה שתי בתי נירין והאורג שני חוטין והפוצע שני חוטין הקושר והמתיר והתופר שתי תפירות הקורע על מנת לתפור [שתי תפירות].
- הצד צבי השוחטו והמפשיטו המולחו והמעבד את עורו והממחקו והמחתכו הכותב שתי אותיות והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות.
- הבונה והסותר המכבה והמבעיר המכה בפטיש המוציא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת.

גמרא שבת עד, ב

אמר רב פפא שבק תנא דידן בישול סממנין דהוה במשכן, ונקט אופה. תנא דידן סידורא דפת נקט.

רמב"ם הל' שבת פ"ז ה"א

ומניין כל אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, ואלו הן: החרישה. והזריעה. והקצירה. והעימור. והדישה. והזריה. והברירה. והטחינה. וההרקדה. והלישה. והאפיה. והגזיזה. והלבון. והנפוץ. והצביעה. והטויה. ועשיית הנירין. והנסכת המסכה. והאריגה. והבציעה. והקשירה. וההתרה. והתפירה. והקריעה. והבנין. והסתירה. והכאה בפטיש. והצידה. והשחיטה. וההפשטה. וההעבדה. ומחיקת העור. וחתוכו. והכתיבה. והמחיקה. והשרטוט. וההבערה. והכיבוי. וההוצאה מרשות לרשות.

21 המלאכות שנתבאר מקורן בשוע"ר

- (ד) מעמר: ש"מ, טו: המעמר הוא מאבות מלאכות שהיה במשכן.
(ה) דש. שה, כח: הדש הוא מאבות מלאכות.
(ז) בורר. ש"ט, א: הבורר הוא מאבות מלאכות שכן במשכן היו בוררים.
(ח) טוחן. שא, א: הטוחן הוא אב מלאכה שהיתה במשכן.
(יא) אופה. ש"ח, ז: המבשל הוא מאבות מלאכות שכן במשכן היו מבשלים.
(יב) גוזז. ש"מ, א: הגוזז ... חייב והוא מאבות מלאכות, שכן במשכן היו גוזזין.
(יג) מלבן. שא, נ: המלבן ... חייב והוא מאבות מלאכות, שכן במשכן היו מלבנים.
(כא-ב) קושר ומתיר. ש"ז, א: הקושר והמתיר הן מאבות מלאכות, שכן במשכן היו ... קושרין ומתירין.
(כג-ד) תופר וקורע. שב, ד: הקורע על מנת לחזור ולתפור ... חייב שהוא מאבות מלאכות, שכן במשכן.
(כה) צד. ש"ט, א: צידה היא מאבות מלאכות שהיתה במשכן.
(כו) שוחט. ש"ט, יג: שחיטה היא מאבות מלאכות שהיתה במשכן.
(כח) מעבד. שכ"א, ב: המעבד את העור הוא מאבות מלאכות, שכן במשכן היו מעבדין.
(כט) ממחק. שב, טו: הממחק את העור ... חייב והוא מאבות מלאכות שכן היו עושין במשכן. ש"ד, כא: שהוא אב מלאכה שכן היו עושין במשכן.
(ל) מחתך. ש"ד, טז: המחתיך ... הרי זה אב מלאכה שכן במשכן היו מחתכים.
(לא) משרטט. ש"מ, יא: כן עשו בעורות המשכן כשחתכום, ולכן שרטוט זה הוא מאבות מלאכות.
(לב-ג) כותב ומוחק. ש"מ, ד: הכותב, והמוחק על מנת לכתוב במקום שמחק, מאבות מלאכות הן, שכן היו כותבין על קרשי המשכן.
(לח) מכה בפטיש. שב, ה: גמר מלאכת הכלי והוא אב מלאכה שהיתה בכלי המשכן.
(לט) מוציא מרשות לרשות. שא, א: וההוצאה היתה גם כן מלאכה חשובה במשכן. ש"מ, י: שכך היתה עבודת הלויים במשכן.

11 המלאכות שלא נתבאר מקורן בשוע"ר, רק הלכותיהן

(א) חורש. (ב) זורע. (ג) קוצר. (ו) זורה. (ט) מרקד. (י) לש. (טו) צובע. (לד) בונה. (לה) סותר. (לו) מכבה. (לז) מבעיר.

7 המלאכות שלא נתבאר בטור ושוע"ר ושוע"ר

(יד) מנפץ. (טז) טווה. (יז) מיסך. (יח) עושה בתי נירין. (יט) אורג. (כ) פוצע. (כז) מפשיט.

בס"ד,

בשיעור זה מתחלת בעזהי"ת סדרת שיעורים בנושא :

ל"ט מלאכות שבת

על סדר ההלכות שבמשנה

השיעורים יתקיימו בעזהי"ת בכל יום ראשון, בשעה 8 בערב, בעמפייר שטיבל (489 Empire st.).

*

אחרי הקדמה הכללית (שני שיעורים) בנושא :

(א) ל"ט המלאכות, כפי שנתבארו במשנה.

(ב) ל"ט המלאכות, כפי שהיו בעשיית המשכן.

יבואו השיעורים – בנושאי המלאכות הקשורים למעשה בפועל (מתחיל ממלאכות "סידורא דפת") :

(א) חורש וזורע. נטילת ידים בסוכה שבחצר.

(ב) חורש ובונה. השוואת גומות, גרירת שלחן בחצר.

(ג) זורע וקוצר. עציץ נקוב ושאינו נקוב, ופרחים בעציץ מים.

(ד) קוצר. בכלי וביד, גזירה שמא יתלוש.

(ה) קוצר. פירות הנושרים.

(ו) קוצר. עולה באילן ומשתמש במחובר.

(ז) קוצר. רוכב ומשתמש בבעל חי.

(ח) מעמר. ליקוט פירות מפוזרים.

(ט) דש. בכלי וביד, בקטניות ובאגוזים.

(י) דש. סחיטת פירות.

(יא) דש. משקין שזבו. שמא יסחוט.

(יב) דש. סחיטת בגדים ושערות.

(יג) דש. חולב. הנקת תינוק.

(יד) זורה. בורר ברוח פיו. בלוני אויר ממי סבון.

(טו) בורר ומרקד. ביד ובכלי, בנפה ובכברה ומשמרת.

(טז) בורר. בקליפת פירות ובעצמות קטנים שבדגים.

(יז) בורר. בהכנסת השקית תה, ובהוצאתו מהכוס.

(יח) טוחן. טוחן, חותן דק דק, וכותש.

(יט) טוחן. בדבר שאינו גידולי קרקע, בשר, גבינה, או טיט.

(כ) טוחן. תרופה לחולה, שמא ישחוק סממנים.

(כא) לש. חרוסת, בצים ובצל עם שמן.

(כב) בישול. בישול אחר בישול, אפיה וטיגון.

(כג) בישול. כלי שני, חלה ומלח בקערה של מרק.

(כד) בישול. גוש, חלה ומלח ובשר צונן בטשולנט.

(כה) בישול. בהכנת תה וקפה.

(כו) בישול. עירוי מכלי ראשון ומכלי שני.

(כז) בישול והבערה. שהי וחזרה.

(כח) בישול והבערה. חימום בשר וחלה על כיסוי הקדרה.

(כט) בישול והבערה. הטמנה בדבר המוסיף, ואינו מוסיף הבל.

(ל) בישול והבערה. הטמנה אחרי הדלקת הנרות.